

ZAŠČITIMO STOLNICO!

V medijih ste lahko v zadnjih tednih opazili, da župan Zoran Jankovič znova, kljub opozarjanju in nasprotovanju večine strokovnjakov in prebivalcev mesta, vztraja pri začetku gradnje garažne hiše pod tržnico. Tokrat sta v ospredju njegove propagande prenova in posodobitev osrednje ljubljanske tržnice oz. slogan: »Zavržena hrana? Ne, hvala. Naj živi tržnica.« S tem in pa s smetnjaki ter različnimi gesli po mestu želi med meščani ustvariti vtis, da so njegova prva skrb korist prodajalcev in kupcev ter živila, ki, namesto v hladilnici, končajo v smeteh. Mi pa temu nasprotujemo!

Kam pa je »poniknila« garažna hiša? Točno tja, kjer jo namerava župan z ve-

likimi stroški in tveganjem za vse okoliške stavbe zgraditi. 20 m pod nivojem sedanje tržnice, pod nivojem Ljubljaniče in temelji okoliških zgradb. Pomislimo: kupola stolnice je visoka 24 m, gradbena jama v njeni bližini pa bo segala v globino 20 m in še več! Pri tem ne gre več samo za odvrženo hrano in smeti! Gre za ogrožanje in poškodovanje najlepšega, kar premore Ljubljana; gre za spomenike verske in kulturne dediščine državnega pomena. Med temi je tudi biser med njimi, naša stolnica. Že ob misli na to se zgrozim, kaj vse bodo povzročili težki gradbeni stroji, treslaji in vibracije, ki bodo dan za dnem stresali bližnjo in daljno okolico stolnice. Da

ne omenjam hrupa, prahu in onesnaženja! Res je, da je stolnica preživela velik potres leta 1895, skrb vzbujajoče pa je vprašanje, kako bo preživela to gradnjo. Kaj se bo dogajalo s Quaglievimi freskami, oboki in kupolo? Kako bosta tresenje tal prenesla oba zvonika?

Vprašanje torej je, ali smemo zaradi neke podzemne garaže z majhnim številom dragih parkirnih mest, ki jih bodo po vsej verjetnosti večinoma zasedala vozila MOL, dopustiti ogrožanje naših vrhunskih kulturnih spomenikov.

Zato vas prosimo, da podprete naša prizadevanja in da storimo vse, da to gradnjo preprečimo. Tako vas najprej povabim, da v nedeljo (lahko pa tudi še v dnevih, ki bodo sledili) podpišete izjavo civilne pobude Tržnice ne damo proti gradnji garažne hiše ter peticijo Zaščitimo ljubljansko stolnico. K temu nas spodbuja tudi pismo nadškofa msgr. Stanislava Zoreta.

Župnik Roman Starc

Gradnja podzemne garažne hiše pod ljubljansko tržnico je resna grožnja za stolnico in semenišče

Nadškofija Ljubljana svojih stališč do nameravane gradnje garažne hiše pod osrednjo ljubljansko tržnico ni spremenila. Izgradnja podzemne garažne hiše – gre za ogromno strukturo predvidoma 49,8 m v smeri sever – jug in dolžine 91,6 m vzhod – zahod, globina lamel diafragme bi bila od 19 do 23 m, globina gradbene jame pa znaša približno 13 m – bo brez dvoma vplivala na ljubljansko stolnico, bogoslovno semenišče, Plečnikovo dediščino ter druge zaščitene

stavbe tega srednjeveškega dela Ljubljane. Ob izgradnji garažne hiše pod Kongresnim trgom je bila poškodovana uršulinska cerkev, katere poškodovani nosilni elementi niso bili popravljene, zavarovalnice so pokrile le kozmetične popravke, da se ne vidijo poškodbe, slišimo, da so poškodbe tudi na filharmoniji in kazini. Gradnja Mesarskega mosta, ki je bila sorazmerno preprost gradbeni poseg v primerjavi z ogromno garažno hišo, je poškodovala dra-

gocene freske v bogoslovnem semenišču. Gradnja podaljška Roške ceste je poškodovala Jelovškove freske v cerkvi sv. Petra. Župan in njegovi strokovnjaki so v vseh teh primerih zagotavljali, da gradnje ne predstavljajo nevarnosti za versko in kulturno dediščino. Zato jim ne moremo in ne smemo verjeti.

Geološka struktura tal območja stare Ljubljane, kjer stojijo stolnica, bogoslovno semenišče, osrednja tržnica in Plečnikova tržnica, je zelo nestabilna in mokra. Izgradnja ogromne garažne hiše v neposredni bližini bi pomenila zaježitev podzemnih voda na tem območju ter nepredvidljive premike terena. Prav tako bi že sama gradnja z močnim tresenjem predstavljala izjemno nevarnost za objekte verske in kulturne dediščine na tem območju.

Pod površino Vodnikovega trga so razmeroma dobro ohranjeni ostanki frančiškanskega samostana s cerkvijo,

križnim hodnikom in pokopališčem. Iz frančiškanskih arhivov je razvidno, da gre za 17 grobnic z 280 pokopanimi člani aristokratskih družin. Za vsakega je še vedno veljavna pogodba o pravici do neoskrunjenega večnega počivališča.

Kot ljubljanski nadškof čutim dolžnost, da varujem versko in kulturno dediščino ter sem glas pokopanih ljudi, ki bi izgubili grob. Izgradnja nevarne garaže hiše bi pomenila nasilje nad versko in kulturno dediščino naše nadškofije. Zato vabim vse k sodelovanju pri zaščiti najdragocenejše verske in kulturne dediščine ljubljanske nadškofije. Zlasti kristjane v celotni ljubljanski nadškofiji, strokovnjake in vse ljudi, ki spoštujejo versko in kulturno dediščino.

Vsem vnaprej hvala.

*Msgr. Stanislav Zore OFM,
ljubljski nadškof metropolit*

ARGUMENTI:

Zakaj nasprotujemo podzemni garažni hiši pod tržnico

- 1. Uničenje kulturne dediščine:** Izgradnja garažne hiše na Vodnikovem trgu v Ljubljani bi resno ogrozila kulturno dediščino tega dela stare Ljubljane, vključno s stolnico, bogoslovnim semeniščem in Plečnikovo tržnico. Ta nepovratna škoda lahko privede do milijonskih stroškov za popravila, ki jih bodo morali kriti davkoplačevalci in verniki.
- 2. Nasprotovanje strokovnjakov:** Arheologi, arhitekti, gradbeniki, geologi in etnologi se strinjajo, da prenova predstavlja veliko tveganje za uničenje teh najdragocenejših znamenitosti Ljubljane in Slovenije.
- 3. Varovanje svetovne kulturne dediščine:** Od leta 2021 so Plečnikova dela zaščitena kot svetovna dediščina na Unescovem seznamu. Slovenija je s tem prevzela mednarodne obveznosti, ki jih narekuje Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine. Ta projekt te zaveze krši.
- 4. Geološka občutljivost:** Teren pod tržnico je geološko zelo občutljiv, kar zadeva vodne tokove, podtalnico in zemljino grajskega hriba, ki že zdaj kaže znake premikanja. Velika betonska konstrukcija garaže, ki bo segala več kot 16 m v globino, bo povzročila spremenjene vodne tokove na tem območju ter nepredvidljive posledice, vključno s premiki tal, in izjemno tveganje za zaščitene kulturne spomenike.
- 5. Pretekle poškodbe kulturne dediščine:** Prejšnji gradbeni posegi v stari Ljubljani so že poškodovali zaščitene objekte, kot sta uršulinska cerkev in filharmonija, pri gradnji garaže pod Kongresnim trgom, ter Plečnikove tržnice in ljubljansko semenišče pri gradnji Mesarskega mosta.
- 6. Dolgotrajna in obremenjujoča gradnja:** Gradnja podzemne garaže bo trajala več kot dve leti, kar bo povzročilo intenzivno obremenitev območja in statiko bližnjih zgradb zaradi tresenja tal, ki ga bodo povzročili več tisoč težkih kamionov in težka gradbena mehanizacija ter postavljanje pilotov.
- 7. Alternativna lokacija:** Če se oceni, da je garaža potrebna, naj se zgradi v grajskem hribu ali kje drugje.

Civilna pobuda Tržnice ne damo